

Temat	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
1. Początki Rzymu	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 753 r. p.n.e., 509 r. p.n.e., 389 r. p.n.e. - prezentuje postacie legendarnych założycieli Rzymu: Romulusa i Remusa - poprawnie posługuje się terminami: Etruskowie, Italikowie, Latynowie, Lacjum, wilczyca kapitołńska, patrycjusz, plebejusz, Galowie - lokalizuje na mapie Italię i Rzym - omawia położenie geograficzne i warunki naturalne panujące w Italii - określa ramy chronologiczne istnienia monarchii w Rzymie - wskazuje na mapie terytoria w Italii podbite przez Rzymian - wymienia nazwy warstw społecznych w starożytnym Rzymie - wyjaśnia znaczenie wyrażenia „pyrrusowe zwycięstwo” 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje wpływ warunków naturalnych na rozwój cywilizacji rzymskiej i greckiej - opowiada legendę o założeniu Rzymu - wymienia imiona królów panujących w Rzymie - charakteryzuje panowanie kolejnych władców rzymskich - omawia okoliczności obalenia monarchii w Rzymie - określa rolę i zadania poszczególnych warstw społecznych starożytnego Rzymu - przedstawia etapy podboju Italii przez Rzymian - podaje nazwy ludów italskich podbitych przez wojska rzymskie
2. Republika rzymska	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: republika, zgromadzenie ludowe, senat, kolegialność, konsul, dyktator, pretor, cenzor, edyl, kwestor, liktor, trybun ludowy, <i>veto</i> - wymienia nazwy najważniejszych instytucji władzy w starożytnym Rzymie - omawia zadania zgromadzenia ludowego, senatu i poszczególnych urzędników rzymskich - przedstawia dokonania Cyncynata 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia zasady funkcjonowania republiki rzymskiej - wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a republiką rzymską - określa istotę sporu o prawa polityczne plebejuszy i sposób jego rozwiązania - podaje cechy, które powinien posiadać wzorowy obywatel Rzymu
3. Podboje Rzymu	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 264–241 r. p.n.e., 218–201 r. p.n.e., 216 r. p.n.e., 202 r. p.n.e., 149–146 r. p.n.e., 52 r. p.n.e. - przedstawia dokonania postaci: Hannibala, Scypiona, Juliusza Cezara, Wercyngetoryksa - poprawnie posługuje się terminami: legion, oddział inżynieryjny, wojny punickie, Kartagina, Kanny, Zama, Alezja, Imperium Rzymskie - wymienia typy oddziałów wchodzących w skład armii rzymskiej - określa przyczyny i skutki wojen punickich - wskazuje na mapie terytoria zajęte przez Rzymian podczas wojen punickich oraz w II i I w. p.n.e. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg wojen punickich - prezentuje dokonania Hannibala - omawia zasady organizacji armii rzymskiej - opisuje wygląd i elementy uzbrojenia rzymskiego legionisty - charakteryzuje taktykę walki stosowaną przez Rzymian - przedstawia podboje Rzymian na przełomie II i I w. p.n.e. - przedstawia dzieje podboju Galii - wyjaśnia, jakie były przyczyny sukcesów podbojów prowadzonych przez Rzymian
4. Upadek republiki rzymskiej	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 71 r. p.n.e., 60 r. p.n.e., 48 r. p.n.e., 44 r. p.n.e., 31 r. p.n.e. - przedstawia dokonania postaci: Spartakusa, Gajusza Juliusza Cezara, Pompejusza Krassusa, Marka Antoniusza, Oktawiana, Kleopatry - poprawnie posługuje się terminami: prowincja, namiestnik, łuk triumfalny, triumf, gladiator, sieciarz, samnita, arystokracja, Farsalos, Akcjum - lokalizuje na mapie miejsca bitew z okresu wojen domowych - wymienia korzyści, jakie Rzym czerpał z posiadania prowincji - omawia rolę triumfu w starożytnym Rzymie - wyjaśnia, skąd pochodzili niewolnicy rzymscy - przedstawia przyczyny i skutki wybuchu powstania gladiatorów - podaje przyczyny i przejawy kryzysu republiki rzymskiej - omawia skutki podbojów rzymskich dla mieszkańców Italii 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje sposób organizacji prowincji rzymskich - opisuje przebieg uroczystości triumfu - wyjaśnia, na czym polegały walki gladiatorów - omawia przyczyny wojen domowych w Rzymie - prezentuje przebieg wojen domowych w Rzymie - wymienia dokonania Juliusza Cezara - przedstawia okoliczności śmierci Kleopatry
5. Cesarstwo rzymskie	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia dokonania postaci: Oktawiana Augusta, Trajana - poprawnie posługuje się terminami: <i>pax romana</i>, pryncypat, cesarz, cesarstwo, romanizacja, bursztynowy szlak, barbarzyńcy, limes, Wał Hadriana, Dakowie - określa znaczenie dróg dla funkcjonowania Imperium Rzymskiego - wymienia nazwy towarów sprowadzanych do Rzymu - wskazuje na mapie prowincje podbite przez Rzymian w okresie cesarstwa - lokalizuje na mapie bursztynowy szlak - wyjaśnia zasady pryncypatu - przedstawia organizację państwa rzymskiego za czasów cesarstwa - charakteryzuje politykę cesarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sytuację w państwie rzymskim po zakończeniu wojen domowych - uzasadnia słuszność twierdzenia, że cesarstwo było „komedią republiki” - określa zakres władzy cesarza - omawia sposób funkcjonowania gospodarki - opowiada, w jaki sposób budowano drogi w państwie rzymskim - wyjaśnia znaczenie powiedzenia: „Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu”

	<p>w okresie <i>pax romana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia relacje cesarstwa z barbarzyńskimi sąsiadami 	
6. Życie w Wiecznym Mieście	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: Forum Romanum, łaźnia (termy), amfiteatr, atrium, perystyl, Ołtarz Pokoju, westalki - omawia funkcje Forum Romanum i łaźni rzymskich - wymienia rozrywki starożytnych Rzymian - podaje imiona najważniejszych bogów rzymskich - określa podobieństwa między religią rzymską a grecką - opisuje wygląd starożytnego Rzymu - przedstawia system wierzeń rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> - określa warunki życia w mieście - porównuje Forum Romanum z ateńską agorą - wskazuje różnice w sposobie życia zamożnych i ubogich Rzymian - opisuje wygląd domu bogatego Rzymianina - omawia zmiany w wyglądzie Rzymu wprowadzone za panowania Oktawiana Augusta - opisuje wygląd rzymskiej świątyni - wyjaśnia przyczyny popularności kultu bogów przejętego od ludności z terenów podbitych
7. Osiągnięcia Rzymian	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 449 r. p.n.e., 125 r. n.e., 70–82 r. n.e. - przedstawia dokonania postaci: Galena, Wespazjana, Tytusa, Justyniana, Wergiliusza, Horacego, Owidiusza, Liwiusza, Tacyna, Swetoniusza, Mecenas - poprawnie posługuje się terminami: mozaika, Koloseum, akwedukt, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana, mecenas - wymienia osiągnięcia kultury i architektury rzymskiej - wyjaśnia, do czego służyły Koloseum i akwedukty - podaje nazwy rzymskich zbiorów praw - omawia najważniejsze zasady prawne obowiązujące w starożytnym Rzymie - wymienia przedstawicieli rzymskiej literatury i historii - tłumaczy, na czym polegał wpływ kultury greckiej na rzymską 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przejawy oddziaływania kultury greckiej na rzymską - opisuje wygląd i funkcje Koloseum - przedstawia sposób budowy akweduktów - omawia osiągnięcia rzymskie w dziedzinie prawa - wyjaśnia rolę prawa rzymskiego jako podstawy współczesnie funkcjonujących systemów prawnych - wymienia dokonania przedstawicieli rzymskiej literatury i historii - ocenia wkład Rzymian w rozwój kultury i jej wpływ na współczesną cywilizację
8. Pierwsi chrześcijanie	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 7–4 r. p.n.e., 303–304 r., 313 r., 392 r. - przedstawia dokonania postaci: Jezusa z Galilei, Heroda Wielkiego, Poncjusza Piłata, Pawła z Tarsu, Trajana, Konstantyna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego - poprawnie posługuje się terminami: Mesjasz, apostołowie, chrześcijaństwo, chrystogram, Pismo Święte, Ewangelia, teologia, katolicy, sobór, papież, herezyk, zabobon - charakteryzuje działalność Jezusa - wymienia imiona autorów Ewangelii - omawia najważniejsze zasady wiary chrześcijańskiej - określa symbole chrześcijaństwa - lokalizuje na mapie zasięg chrześcijaństwa do V w. n.e. - podaje nazwy ksiąg wchodzących w skład Nowego Testamentu - przedstawia okoliczności, w których chrześcijaństwo stało się religią panującą w Rzymie 	<ul style="list-style-type: none"> - określa sytuację narodu żydowskiego pod panowaniem Rzymian - omawia działalność apostołów - wyjaśnia przyczyny popularności chrześcijaństwa w starożytnym Rzymie - opisuje organizację Kościoła chrześcijańskiego w pierwszych wiekach jego istnienia - podaje przyczyny prześladowań chrześcijan - wskazuje przyczyny i konsekwencje sporów wewnątrz Kościoła chrześcijańskiego - wymienia nazwy odłamów religii chrześcijańskiej
9. Koniec świata starożytnego	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datami: 395 r., 451 r., 476 r. - przedstawia dokonania postaci: Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego, Teodozjusza Wielkiego, Attyli, Odoakra, Romulusa Augustulusa - poprawnie posługuje się terminami: wielka wędrówka ludów, barbarzyńcy, Wandal, Hun - wskazuje na mapie linię podziału cesarstwa rzymskiego na część wschodnią i zachodnią - wymienia nazwy plemion barbarzyńskich atakujących cesarstwo - lokalizuje na mapie tereny cesarstwa objęte wędrówką ludów - określa wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sytuację w państwie rzymskim w III i IV w. - wskazuje przejawy kryzysu w państwie rzymskim - charakteryzuje próby reform podejmowane przez cesarzy rzymskich: Dioklecjana, Konstantyna i Teodozjusza - określa sytuację Rzymu w czasie wędrówki ludów - opisuje tryb życia Hunów - wyjaśnia, w jaki sposób barbarzyńcy przyczynili się do zniszczenia Rzymu - omawia symboliczne znaczenie daty 476 r.